

Katselmustaulukko

Sisällys

Katselmustaulukko.....	1
Ohjeita.....	2
Minimikriteerit: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)	3
Pisteet: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)	7
Tavoitteet ja suunnitelmat: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2).....	9
Minimikriteerit: Toiminta ja talous (luku 3)	10
Pisteet: Toiminta ja talous (luku 3)	11
Tavoitteet ja suunnitelmat: Toiminta ja talous (luku 3).....	15
Minimikriteerit: Ympäristökasvatus (luku 4).....	16
Pisteet: Ympäristökasvatus (luku 4)	17
Tavoitteet ja suunnitelmat: Ympäristökasvatus (luku 4).....	21
Minimikriteerit: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5).....	22
Pisteet: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5).....	23
Tavoitteet ja suunnitelmat: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5).....	25
Minimikriteerit: Ruoka ja keittiöt (luku 6)	26
Pisteet: Ruoka ja keittiöt (luku 6)	27
Tavoitteet ja suunnitelmat: Ruoka ja keittiöt (luku 6).....	31
Minimikriteerit: Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito (luku 7)	32
Pisteet: Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito (luku 7).....	33
Tavoitteet ja suunnitelmat: Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito (luku 7)	37
Minimikriteerit: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)	38
Pisteet: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)	39
Tavoitteet ja suunnitelmat: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8).....	44
Minimikriteerit: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9).....	45
Pisteet: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9).....	46
Tavoitteet ja suunnitelmat: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9).....	50
Minimikriteerit: Liikenne (luku 10).....	51
Pisteet: Liikenne (luku 10).....	52
Tavoitteet ja suunnitelmat: Liikenne (luku 10).....	54

Ohjeita

Katselmustaulukko on Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan liite. Käsikirjan verkkoversion osoite on evl.fi/ymparistodiplomi. Diplomiin vaadittavat minimikriteerit ja pistemäärät lisätietoineen kirjataan katselmustaulukkoon. Kun taulukko on täytetty, siitä muodostuu valmis katselmusraportti.

Taulukko on laaja, eikä sitä varmastikaan täytetä yhdeltä istumalta. Tietojen syöttämiseen voi osallistua myös useampi kuin yksi ihminen. Ympäristödiplomin hakuprosessiin osallistuvien kannattaa tehdä esimerkiksi oma Teams-ryhmä tai järjestäytyä muulla itselleen sopivalla tavalla.

Tallenna taulukko Teamsiin tai jaa se muulla sopivalla tavalla henkilöille, jotka osallistuvat taulukon täyttämiseen. Jos Teamsin käyttö ei ole mahdollista, taulukko kannattaa jakaa esimerkiksi yhteiskäyttöisenä OneDrive-tiedostona siten, että jokainen voi täyttää omaa työalaansa koskevat toimenpiteet, ja muut hakuprosessiin osallistuvat henkilöt näkevät toistensa vastaukset.

Kun diplomia hakee seurakuntayhtymä, johon kuuluu useita seurakuntia, kaikkien seurakuntien ei tarvitse täyttää kaikkia kohtia. Yhtymässä on hyvä keskustella, mitkä taulukon osiot täytetään yhtymän tasolla ja mitkä kuuluvat kaikkien täytettäväksi. Taulukon täyttämistä koordinoi seurakuntayhtymän ympäristövastaava.

Asiakirja on suojattu. Avaa tiedosto Word-työpöytäsovelluksessa, jotta pääset täyttämään taulukkoa.

Minimikriteerit: Kun minimikriteeri on täytetty, klikkaa rasti ruutuun sarakkeessa Toteutettu. Tällöin Tavoiteaikataulu-sarakeeseen ei tarvitse kirjoittaa päivämäärää. Anna päivämäärä vain, jos toimenpide on vielä toteuttamatta. Niissä kohdissa, joissa pyydetään kirjoittamaan jotain, kirjoita vastaus sille varattuun kohtaan.

Pisteet: Valitse pistemäärä alavetovalikosta Seurakunnan pisteet -sarakeessa. Kirjoita kysyttäessä perustelut pisteille tai kerro lyhyesti toimenpiteistä. Taulukko ei laske pisteitä automaattisesti yhteen. Merkitse yhteispistemäärä kunkin luvun loppuun. Ympäristödiplomin myöntämistä varten vaaditaan vähintään 100 pistettä. [Käsikirjasta löydät ohjeita pistemäärien arvioimiseen.](#)

Tavoitteet ja suunnitelmat: Kunkin osion lopussa on tilaa seurakunnan omien tavoitteiden ja suunnitelmien kirjaamiselle. Tämän kohdan täyttäminen katselmustaulukossa on vapaaehtoista, mutta se auttaa ympäristöohjelman laatimisessa. Seurakunta voi hyödyntää taulukkoon kirjattuja tietoja laatiessaan ympäristöohjelmaa tulevaisuuden diplomikaudeksi.

Liitteet: Tässä taulukossa ei ole toimintoa liitetiedoston liittämiseen. Liite-sarakkeen tarkoitus on muistuttaa, mitä valmiin ympäristöraportin liitteeksi tarvitaan. Liitetiedostoja kannattaa koota esimerkiksi Teams-kansioon sitä mukaa kuin ne ovat valmiina. Kaikissa kohdissa liite ei ole pakollinen, vaan toimenpiteet voi vaihtoehtoisesti kuvailla tekstikentässä.

Käsikirjassa ja tässä taulukossa käytetään termiä "seurakunta", kun tarkoitetaan seurakuntaa tai seurakuntayhtymää. Termillä "kirkkoneuvosto" tarkoitetaan sekä kirkkoneuvostoa että yhteistä kirkkoneuvostoa. Yhtymissä diplomin hakemiseen vaaditaan, että ainakin puolet seurakuntaneuvostoista on päättänyt seurakunnan lähtemisestä mukaan.

Haluatko kysyä jotain Kirkon ympäristödiplomista? Ota yhteyttä. Jos sinulla on Teamsin, Wordin tai muiden järjestelmien/ohjelmistojen käyttöön liittyviä kysymyksiä, käännäthän seurakuntasi IT-tuen puoleen.

Versiotiedot

Tiedosto on päivitetty 29.7.2021.

- Kohdassa 6.7 lisätty sana "aina" vegaaniruokaa koskevaan pisteytysohjeeseen.
- Kohdassa 6.10 vaihdettu sana "eettisyyden" muotoon "vastuullisuuden".

Tiedosto on päivitetty 20.1.2021.

- Taulukoiden ALT-tekstit korjattu
- Osa pisteytystaulukon tekstikentistä ei aikaisemmassa versiossa ollut muokattavissa. Tämä korjattu.

Minimikriteerit: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<p><u>2.1 Kirkon oma ympäristöjärjestelmä</u></p> <p>Ensimmäisellä hakukerralla kirjataan lyhyesti, miten ympäristötyö sai alkunsa seurakunnassa.</p> <p>Seuraavilla hakukerroilla arvioidaan ja kirjataan, miten ympäristötyö on edistynyt seurakunnassa viimeisimmän diplomikauden aikana. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita vastaus alle.</p>	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
<p>Ympäristödiplomi on ollut Kempeleen seurakunnassa jo vuodesta 2006, ja siitä lähtien diplomi on pidetty voimassa koko ajan.</p>			
<p><u>2.2 Johdon sitoutuminen</u></p> <p>Liitä mukaan kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston päätös diplomin hakemisesta. Yhtymässä diplomin hakemiseen vaaditaan, että ainakin puolet seurakuntaneuvostoista on päättänyt seurakunnan lähtemisestä mukaan. Minimikriteeri.</p>	Päätös diplomin hakemisesta	15.12.2021	☒
<p><u>2.3 Ympäristödiplomikoulutus</u></p> <p>Seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt perehdytetään ympäristödiplomien sisältöihin ja vaatimuksiin. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten perehdytys on hoidettu tai aiotaan hoitaa.</p>	Liitettä ei vaadita	28.1.2021	☒
<p>Uusien työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa käymme diplomin asiat läpi. Vähintään kerran vuodessa työntekijäkokouksessa pidetään ympäristöaiheinen tietoisku. Kirkkoneuvosto on päättänyt 15.12.2021 kokouksessa, että alamme valmistella uutta diplomia. Uusi diplomi olisi tarkoitus olla valmis vuoden 2022 aikana. Vanha diplomimme on niin ikään voimassa 2022 vuoden loppuun.</p>			
<p><u>2.4 Hiilineutraali kirkko 2030</u></p> <p>Hiilineutraali kirkko 2030 -strategia sisältyy seurakunnan ympäristökatselmukseen ja -ohjelmaan. Minimikriteeri.</p> <p><u>Kirkon ympäristödiplomien käsikirjassa</u> esitetyt toimet tukevat kirkon energia- ja ilmastostrategian toteutumista ja täydentävät sitä huomioiden myös muut ympäristöasiat.</p> <p>Hiilineutraaliuteen tähtäävistä toimista saa pisteitä kohdassa <u>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</u>.</p>	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
<p><u>2.5 Ympäristövastaava</u></p> <p>Kirkkoneuvosto nimeää ympäristövastaavan tai useamman ja päättää hänen/heidän työnkuvastaan. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle ympäristövastaavan nimi ja työnkuva lyhyesti. Vaihtoehtoisesti voit liittää kirkkoneuvoston päätöksen ympäristövastaavan nimeämisestä.</p>	Päätös ympäristövastaavan nimeämisestä	9.3.2020	☒

<p>Seurakunnan hankkeissa ja hankinnoissa pyritään huomioimaan ympäristöasiat. Ympäristövastaava ja työryhmän puheenjohtaja käyvät luottamushenkilöistä muodostettujen, eri työaloja tukevien, vastuuryhmien kanssa diplomissa olevat aihealueet läpi ja siten perehdyttää luottamushenkilöitä seurakunnan ympäristöohjelmaan. Ympäristövastaava seurakuntamestari Mika Ollikainen on aloittanut 9.3.2020 Saija Kivelän jäätyä virkavapaalle 8.3.2020. Seurakunnalla ei ole öljylämmityskohteita.</p>			
<p><u>2.6 Ympäristötyöryhmä</u></p> <p>Kirkkoneuvosto nimeää ympäristötyöryhmän /-toimikunnan ja päättää sen tehtävistä. Valtuusto päättää ympäristötyölle osoitettavasta määrärahasta ja muista resursseista. Minimikriteeri.</p>	<p>Päätös ympäristötyöryhmästä</p>	<p>23.2.2023</p>	<p>☒</p>
<p><u>2.7 Ympäristökatselmus</u></p> <p>Seurakunta laatii ympäristökatselmuksen tai se laaditaan paikallis seurakunnissa erikseen. Katselmuksen voi myös tehdä yhdessä toisen tai useamman seurakunnan kanssa esimerkiksi rovastikunnittain. Täyttämällä tämän taulukon saat hyvän ympäristökatselmusraportin. Minimikriteeri.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>18.4.2023</p>	<p>☒</p>
<p><u>2.8 Pisteet ja taulukointi</u></p> <p>Seurakunta pisteyttää toimenpiteet tässä taulukossa niiden vaikuttavuuden mukaan. Mitä laajempi ympäristökysymys ja/tai mitä useampaa henkilöä se koskee, sitä enemmän pisteitä. Minimikriteeri.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>18.4.2023</p>	<p>☒</p>
<p><u>2.9 Ympäristöohjelma</u></p> <p>Ympäristökatselmuksen pohjalta laaditaan ympäristöohjelma, johon kirjataan toimenpiteet, aikataulut ja vastuuhenkilöt. Tavoitteena on, että jokaiselta työalalta on jokin konkreettinen tavoite kirjattuna. Seurakunnan eri toiminnolle annetaan mahdollisuus kommentoida ympäristöohjelmaluonnosta. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, mitkä toiminnot ovat kommentoineet ympäristöohjelmaa.</p>	<p>Ympäristöohjelma</p>	<p>23.2.2023</p>	<p>☒</p>
<p>Kirkkoneuvosto nimeää ympäristötyöryhmän kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Kirkkoaltuusto määrittää joka vuodelle talousarvio-suunnittelussa määrärahan. Vastuuryhmien tehtävänä on katselmusten suorittaminen.</p>			
<p><u>2.10 Ympäristöohjelman seuranta</u></p> <p>Ympäristöohjelman toteuttamisesta raportoidaan vuosittain joko seurakunnan toimintakertomuksessa, ympäristötyöryhmän toimintakertomuksessa tai muulla sovitulla tavalla.</p>	<p>Raportit ympäristöohjelman toteutumisesta</p>	<p>4.5.2023</p>	<p>☒</p>

<p>Ensimmäisellä diplomin hakukerralla riittää, että raportointitavasta on sovittu. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten ympäristöohjelman toteutumisesta raportoidaan. Voit myös lisätä nämä raportit liitteeksi.</p>			
<p>Pidämme 2-4 kokousta vuodessa ympäristötyöryhmän jäsenten kanssa, jossa käymme asioita läpi. Ympäristövastaava laatii joka vuodelle toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen, joka hyväksytään vuosittain kirkkovaltuuston toukokuuisessa kokouksessa (eli aina 31.5. mennessä)</p>			
<p><u>2.11 Auditointi</u></p> <p>Kun ympäristökatselmus on tehty ja ympäristöohjelma hyväksytty kirkkoneuvostossa, seurakunta pyytää ympäristöjärjestelmän auditointia hiippakunnan tuomiokapitulilta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auditoinnin pyytäminen tuomiokapitulilta • Auditoinnin pyytämien lisäselvitysten ja tarvittavien muutosten tekeminen • Auditointipäivän ohjelman laatiminen, tarvittavien resurssien varaaminen ja henkilöiden kutsuminen • Seurakunnan ympäristöjärjestelmän auditoinnin järjestäminen <p>Minimikriteeri.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>18.4.2023</p>	<p>☒</p>
<p><u>2.12 Diplomin uusiminen</u></p> <p>Diplomin uusimisen valmistelu. Kirjaa alle lyhyt selvitys edellisen ympäristöohjelman toteutumisesta ja suunnitelma korjaavista toimenpiteistä, vastuuhenkilöistä ja aikataulusta. Voit myös toimittaa selvityksen liitteenä. Minimikriteeri, ei kuitenkaan ensimmäisellä hakukerralla.</p>	<p>Selvitys ympäristöohjelman toteutumisesta ja jatkosuunnitelma</p>	<p>24.11.2022</p>	<p>☒</p>
<p><u>Ympäristötyöryhmän kokoonpano luottamushenkilöedustajat:</u></p> <p>Pauli Määttä, työryhmän puheenjohtaja</p> <p>Maija Mattila</p> <p>Marja Mustonen</p> <p><u>työntekijäedustajat:</u></p> <p>seurakuntamestari Mika Ollikainen, ympäristövastaava 2.10.2019 alkaen</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vastuutehtäväalueina: jätehuolto, energia ja rakentaminen, kiertotalous sekä hautausmaat ja viheralueet <p>nuorisotyönohjaaja Antti Ristkari</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vastuutehtäväalueena: liikenne <p>hallintosihteeri Tarja Karppinen</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vastuutehtäväalueena: toiminta ja talous <p>palveluesimies Pasi Jarva</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vastuutehtäväalueina: ruoka ja keittiöt <p>Lastenohjaaja Hannele Haataja,</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ vastuutehtäväalueena: ympäristökasvatus 			

Katso kirkkoneuvosta pöytäkirjan liite.

Pisteet: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>2.13 Oma väliauditointi</p> <p>Ympäristöjärjestelmän väliauditointi on toteutettu diplomaikauden puolessa välissä. Laajuuden mukaan 2–10 pistettä. Tästä kohdasta ei saa pisteitä ensimmäisellä hakukerralla.</p>	Väliauditointiraportti	10	10
<p>2.14 Viestintä</p> <p>Seurakunta viestii ympäristöasioistaan laajasti. Seurakunnalla on ympäristöviestintäsuunnitelma, 2 pistettä. Luettele kaikki viestintäkanavat, joissa ympäristöasioista viestitään säännöllisesti, 1 piste/viestintäkanava. Enintään 10 pistettä. Huomaa, että viestintä on myös kaikkien yhteinen tehtävä ja osa ympäristötyötä. Siksi siitä saa pisteitä myös monissa muissa luvuissa. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Ympäristöviestintäsuunnitelma	4	6
<p>Seurakunnalla on käytössä ympäristövuosikello joka otettiin käyttöön 2021 vuoden alusta. Päivitämme vuosikellon joka vuodelle. Väliauditointi raportti on tehty 15.12.2020. Seurakunnan nettisivut.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Kohdassa 3.9 kerrottu viestinnästä sanomalehdessä ja somessa. Ne lisätään pisteisiin tässä.</p>			
<p>2.15 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita ympäristötoimenpiteitä on tehty? Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	3	0
<p>Seurakuntaan on hankittu yhteiskäyttöinen polkupyörä jota henkilökunnalla on mahdollisuus käyttää työaikana siirtymisiin. Hautausmaalle on hankittu robottiruohon leikkuri.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Polkupyörä on pisteytetty kohdassa 10.3. ja robottiruohonleikkuri kohdassa 8.10. LUVUN KOKONAISPISTEMÄÄRÄ 16 (alasetokenttä alla ei toimi).</p>			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		17	Auditoija täyttää.

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

Tavoitteet ja suunnitelmat: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Noudatamme Kempeleen seurakunnan strategiaa:

Pidämme huolta luomakunnasta

Seurakunnan ympäristödiplomin jatkaminen. Luomakuntaa kohtaan herää yhä enemmän tavoitteellisuus sen suojelemisessa. Ymmärrys että Jumala on läsnä koko luomakunnassaan (esim. Lutherin opetus), ja siksi luonto ei ole vain suojelun kohde vaan myös paikka, jossa tapahtuu Pyhän kohtaaminen. Rakentamisessa ja korjaamisessa huomioidaan ympäristökysymykset, sekä esteettisyys. Tunnistetut ilmiöt: ekologisen kantokyvyn rajallisuus ajattelun uudistuminen toivo.

Minimikriteerit: Toiminta ja talous (luku 3)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<p><u>3.1 Toiminta- ja taloussuunnitelma</u></p> <p>Liitä tähän seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelmasta ne osat, joissa mainitaan ympäristötyö ja sen tavoitteet.</p> <p>Vaihtoehtoisesti liitä tähän ympäristötyön vuosisuunnitelma.</p> <p>Minimikriteeri.</p>	<p>Ympäristötyön vuosisuunnitelma tai ote toiminta- ja taloussuunnitelmasta</p>	<p>TA:ssa ja TTS:ssä vuosittain omana kustannuspaikasivunaan</p>	☒
<p><u>3.2 Toimintakertomus</u></p> <p>Toimintakertomuksessa tai erillisessä ympäristöraportissa raportoidaan vuosittain ympäristöasioiden ja ympäristöohjelman toteutumisesta. Liitä tähän toimintakertomus tai ympäristöraportti. Minimikriteeri.</p>	<p>Toimintakertomus tai erillinen ympäristöraportti</p>	<p>Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä raportoidaan omana sivunaan vuosittain</p>	☒

Pisteet: Toiminta ja talous (luku 3)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
3.3 Hankintaohjeet ja -koulutus Liitä tähän hankintaohje. Hankintaohjeessa huomioidaan hankintojen vastuullisuustekijät, ja seurakunta on kouluttanut työntekijöitä hankintojen ympäristökriteerien käytössä. 5 pistettä.	Hankintaohje	0	0
3.4 Ympäristömerkityt tuotteet ja ympäristösertifikaatit Mitä ympäristömerkittyjä tuotteita seurakunta käyttää ja hankkii säännöllisesti? <u>Avaa luettelo ympäristömerkeistä ja -sertifikaateista.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Yli 5 tuotetta – 2 pistettä • Yli 10 tuotetta – 3 pistettä • Yli 15 tuotetta – 4 pistettä • Yli 20 tuotetta – 5 pistettä Huomaa, että Reilun kaupan tuotteista ja luomutuotteista saa pisteitä vain osiossa <u>Ruoka ja keittiöt</u> ja ekoenergiasta osiossa <u>Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito</u> . Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Toimistotarvikkeissa ympäristömerkittyjä tuotteita on säännöllisesti käytössä - toki merkit ja tuotteet voivat vaihdella saatavuuden mukaan. Muita käytössä olevia ympäristömerkittyjä tuotteita on lueteltu liitteissä. Hankintaohjetta alettaneen laatia lähivuosien aikana ja siihenkin liittyen rakentamista ja remontointia koskevan ohjeistuksen laatimisessa hyödynnetään syksyllä 2022 ympäristötyöryhmältä pyydettyjä huomioita otettavia näkökulmia (liitteenä).</p> <p>Kopiopaperit Kirjekuoret värilliset paperit - kloorittomia Selluloosasta tehdyt paperiliittimet kaste- ja kummitodistukset ym. samaa sarjaa olevat kortit/todistukset Post it -muistilaput Käsipyyhkeet wc-paperit Bio-hajoavat kertakäyttöastiat Useita pesuaineita, mm. nestesaippua Joutsen-merkittyjä, EcoLabel -merkittyjä, FSC-merkittyjä tuotteita</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Kohta 3.3. Hankintaohjeita on jo valmisteltu seurakunnassa.</p>			

<p>3.5 Uusio- ja kierrätystuotteet</p> <p>Seurakunta hankkii uusio- ja kierrätystuotteita aina kun mahdollista. 1 piste/tuoteryhmä, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä tuotteita on hankittu.</p>	Liitettä ei vaadita	5	5
<p>Kirjekuoret, kopiopaperit, muistipaperit, paperista tehdyt liittimet, korjausnauha ym. pientoimistotarvikkeet; vaihtelevasti 1-5 tuotetta toimistotarvikkeista. Kokeilumielessäkin vaihdellaan tilattavia tuotteita, jotta saadaan kokeumksia eri tuotteista ja hyviä tuotteita tietoisuuteen ja jatkotilattaviksi.</p>			
<p>3.6 Vastuullinen sijoittaminen</p> <p>Seurakunta on laatinut itselleen vastuullisen sijoittamisen strategian tai ohjeistuksen. 5 pistettä.</p>	Vastuullisen sijoittamisen strategia/ohjeistus	5	5
<p>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</p> <p>Seurakunta tavoittelee hiilineutraaliutta vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja kompensoimalla ilmastopäästöjä. <u>Toimenpiteet on kuvailtu tarkemmin käsikirjassa.</u></p> <p>Seurakunta on laskenut hiilidioksidipäästöjensä suuruuden. Kirjaa alle seurakunnan hiilijalanjälki. 5–10 pistettä.</p> <p>Seurakunta on tehnyt suunnitelman kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. 10 pistettä.</p> <p>Seurakunta on hankkinut päästövähennyksiä kompensoimaan hiilidioksidipäästöjään. 1–5 pistettä.</p> <p>Seurakunta on hiilineutraali tai hiilinegatiivinen. 40 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 40 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Suunnitelma kohti hiilineutraaliutta	0	0
<p>Seurakunta noudattaa sijoittamisessaan kirkkohallituksen antamia suosituksia.</p>			
<p>3.8 Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia</p> <p>Laske lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan ohjatut varat sekä vapaaehtoisesti kerätyt avustusvarat suhteessa ulkoisiin toimintakuluihin. Jos lähetystyön ja kansainvälisen diakonian osuus on yli 1 prosenttia, siitä saa pisteitä seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 % tai sen yli – 2 pistettä • 2 % tai sen yli – 4 pistettä 	Liitettä ei vaadita	2	2

<ul style="list-style-type: none"> • 3 % tai enemmän – 6 pistettä 			
<p>3.9 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita toimintaan ja talouteen liittyviä ympäristötoimenpiteitä on tehty?</p> <p>1–3 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Toimintaan ja talouteen liittyvästä viestinnästä saa 1–5 pistettä.</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan yhteensä 1–10 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	2	1
<p>Ympäristötietoisuutta ja seurakunnan ympäristödiplomia ja -ohjelmaa tuodaan paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä säännöllisesti esille, samoin some-viestinnässä. Kerrannaisvaikutuksia tuodaan seurakunnan hallinnon kautta mm. jokaisen luottamushenkilön talouteen tai vaikutusalueeseen, koska seurakunnan kokoukset on hyväksytty pidettäväksi sähköisinä, eli paperimateriaalia ei kokouksista synny muuta kuin pöytäkirjan verran, siinäkin tavoitellaan kaksipuoleistulosteisuutta (Kirkkovaltuuston päätös 7.10. 2021). Lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan ohjattujen varojen sekä vapaaehtoisesti kerättyjen avustusvarojen suhde ulkoisiin toimintakuluihin on 1.6 %.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: sanomalehti ja some pisteytetty kohdassa 2.14.</p>			

Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
17	16

Tavoitteet ja suunnitelmat: Toiminta ja talous (luku 3)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Seurakunnan hankepuolella on tulossa usean eri kiinteistön osalta uusia korjaus- tai rakennushankkeita, joita silmällä pitäen on suunnitteilla laatia ympäristönäkökulmia huomioiva hankintaohje. Toki tällä hetkelläkin meneillään olevissa hankinnoissa urakoitsijoilla on käytössään erilaisia ympäristöstandardeja sekä vastaavia laatuohjelmia. Sijoittamiseen tuskin on lähiaikoina tulossa uutta vastuullisen sijoittamisen ohjetta (entinen vuodelta 2006), koska sijoittamiseen ei suurien investointihankkeiden vuoksi ole oikein käytettävissä ylimääräisiä varoja.

Sähköisten kokousten hyödyntäminen sen sijaan jatkuu monipuolisesti läpi kaiken hallinnon pitäen sisällään niin Teams-kokoustamisen, Whatsapp-sovelluksen hyödyntämisen ja sähköiset varausjärjestelmät normaalien sähköpostien yms. rinnalla. Koko työyhteisön koulutus-/kokouspäivänä olemme pitäneet osioita kävelykokousperiaatteella.

Tavoitteena on päästä tulevalle diplomikaudella digitoimaan hallinnon arkistoa, mikä toisi edelleen laajempaa pilvipalvelinten hyödyntämistä ja vähentäisi suurelta osin säännöllistä kulkemista päätearkiston ja toimiston välillä (autolla nykyisellään tapahtuvaa kulkemista). Samalla digitointi edesauttaa sähköisen arkiston perustamista.

Toimistojen kalustamisessa on luovuttu lähes kokonaan kalusteiden ostamisesta ja on päädytty vuokraamaan kalusteita. Näin on mahdollista saada toimivia, fyysistä hyvinvointia lisääviä ja nykyaikaisia ratkaisuja omaksi hankkimisen sijasta.

Minimikriteerit: Ympäristökasvatus (luku 4)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<p><u>4.1 Ympäristökasvatussuunnitelma</u></p> <p>Seurakunta on laatinut ympäristökasvatussuunnitelman. Seurakuntayhtymässä sellainen tulee olla vähintään puolella seurakunnista. Minimikriteeri.</p>	<p>Ympäristökasvatus- suunnitelma</p>	13.1.2023	☒
<p><u>4.2 Jumalanpalveluselämä</u></p> <p>Seurakunnassa vietetään luomakunnan sunnuntaita. Ympäristökasvatuksen sisällöt ovat esillä jumalanpalveluselämässä. Minimikriteeri.</p> <p>Hartaus- ja jumalanpalveluselämän toteuttamisesta saa pisteitä kohdassa <u>4.5 Hartaus- ja jumalanpalveluselämä</u>. Kyseisessä kohdassa voit kertoa tarkemmin, millä tavalla ympäristöteemat kuuluvat seurakunnan jumalanpalvelus- ja hartauselämään.</p>	Liitettä ei vaadita	28.8.2022	☒

Pisteet: Ympäristökasvatus (luku 4)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>4.3 Ympäristökasvatuksen viestintä ja vuosikello</p> <p>Seurakunnan ympäristöviestintä rohkaisee ja haastaa seurakuntalaisia mukaan ympäristötyöhön. Viestintä on suunniteltu osana ympäristökasvatussuunnitelmaa. 3 pistettä.</p> <p>Seurakunta on laatinut ympäristökasvatuksen vuosikellon. <u>Käsikirjassa on esimerkki vuosikellosta.</u> 3 pistettä.</p> <p>Yhteensä 6 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	<p>Ympäristökasvatuksen vuosikello</p>	3	3
<p>4.1. Ympäristökasvatussuunnitelman kokoaminen käynnissä. Perustuu osittain edelliseen suunnitelmaan. Liitteenä. Täydennetään syyskuuhun 2022 mennessä.</p> <p>4.2. Luomakunnan sunnuntaita vietetään elo-syyskuussa sekä ympäristöasiat ovat esillä muutenkin jumalanpalveluselämässä.</p> <p>4.3. Tiedotusten kanavilla (some) oli esillä luontoviikko, jossa keskityttiin ympäristöaiheisiin. Ympäristökasvatuksen vuosikello liitteenä. Työyhteisölle esitetään marraskuun työntekijä kokouksessa ympäristöasioita. Pyritään saamaan viestintä mukaan ympäristöasioihin.</p>			
<p>4.4 Ympäristökasvatus kasvun kaaren eri vaiheissa</p> <p>Ympäristökasvatussuunnitelmaan kirjataan, miten ympäristökysymykset ja luomakunta asettuvat seurakunnan elämän ja seurakuntalaisten kasvun kaaren eri vaiheisiin. <u>Lue tarkemmin kasvun kaaresta.</u></p> <p>Kasvun kaaren eri kohdissa on pohdittu, miten ympäristökasvatusta toteutetaan konkreettisesti seuraavalla toimikaudella. Kasvun kaaren kohtia tulee olla vähintään kolme, jolloin niistä saa yhteensä 3 pistettä. Kustakin lisäkohdasta saa yhden pisteen. Enintään 6 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille. Jos kasvun kaaren vaiheet on kuvattu selvästi ympäristökasvatussuunnitelmassa (kohta 4.1), viittaus siihen riittää perusteluiksi.</p>	Liitettä ei vaadita	3	4
<p>Kasvun kaaren vaiheet evl:n sivuilla: varhaiskasvatus, kouluikäiset, nuoret ja aikuiset</p> <p>Käytännön toteutus:</p> <p>Varhaiskasvatus (0-5v.): (päivä- ja perhekerhot, kirkkohetket)</p> <ul style="list-style-type: none"> - yksi arvomme on: Pidämme huolta luomakunnasta - teemme lähiluontoon retkiä päiväkerhoissa ja muutenkin tutkimme ja ihmettelemme luontoa - käsittelemme Raamatunkertomuksia, kuten luominen ja Nooan arkki - tiedotuksessa käytetään WhatsAppia, Facebookia, Instagrammia ja nettisivuja - käytämme luonnonmateriaaleja askarteluissa, esim. käpyjä ja oksia - opettelemme kierrätystä käytännössä (lapset lajittelevat omat eväs- ja askartelujätteet) - Päiväkerhotyön TTS 2022-2024: Ympäristökasvatus on luonteva osa kaikkea toimintaa <p>Kouluikäiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - kokkikerhoissa teemoina lähiruoka, luomuruoka jne. 			

- kerhoissa ja leireillä kierrätysmateriaalin osuus 10%
- leireillä ja retkillä toteutetaan luontopolkuja säännöllisesti
- koulutyössä on kaksi kertaa vuodessa luomakunta-aiheinen päivänavaus
- lukuvuoden aloitus kirkoissa aiheena luonto ja luomakunta

Nuoret (sekä rippikoulu ja isostoiminta)

- rippileirien jumalanpalvelusten punaisena lankana kulkee luomisen teologia ja pelastushistorian ihmettelyä luomisen ja ekoteologian näkökulmasta
- leirikeskus sijaitsee luonnon keskellä ja luonnossa liikkumista hyödynnetään oppimisympäristönä
- rippikoululeireillä tarjotaan kasvisaterioita vähintään kaksi kertaa
- yksi painopistealue on 'Pidämme huolta luomakunnasta', jota toteutetaan mm. antamalla tilaa ympäristöasioiden pohtimiseen ja vahvistamalla lasten ja nuorten luontosuhdetta (Rippikoulutyön TTS 2022-2024 ja Nuorisotyön TTS 2022-)

Aikuiset (sekä perheet ja ikäihmiset)

- Diakoniatyön TTS 2022-2024: Kotikäynneillä mahdollisuuksien mukaan ulkona. Juhlakoristelussa käytämme luonnon antimia. Eläkeläisten iltapäivä järjestetään ulkona. Korostamme luonnon vaikutusta henkiseen hyvinvointiin.
- Diakonia ottaa vastaan lahjoitustavaraa/ruokaa, jota jaetaan eteenpäin tarvitseville, järjestää mahdollisuuksien mukaan kirpputorin yhteisvastuun hyväksi. pidetään luonto- ja ympäristöaiheisia tietovisailuja. Kirkon 'Älä osta mitään -päivä' on joka sunnuntai, pyhäpäivänä. Luonnon ilmiöiden seuraaminen on osa eläkeläisten kerhojen toimintaa. Toisenlainen lahja ja Joulunlapsi -kampanjat esillä.
- Musiikkityössä pidetään yllä luonnonarvoja musiikkikasvatuksen ja virsivalintojen avulla. Tavoitteena jumalanpalveluksen pitäminen luonnossa. Asioista tiedotetaan sähköisesti. Matkustettaessa suositaan yhteiskyytejä ja julkisia liikennevälineitä. (Musiikin TTS 2022-2024)
- Lähetystyön TTS 2022: Suositaan ympäristöystävällisiä ja eettisesti tuotettuja raaka-aineita lounailla, myyjäisissä ja muussa toiminnassa. Suosimme yhteiskyytejä ja kimppakyytejä tapahtumiin ja kokouksiin mentäessä.

AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Kasvun kaaria huomioitu 4.

<p>4.5 Hartaus- ja jumalanpalveluselämä</p> <p>Ympäristöteemat kuuluvat seurakunnan jumalanpalvelus- ja hartauselämään.</p> <p>Ympäristöaiheisista jumalanpalveluksista, retriiteistä ja pyhiinvaelluksista sekä muusta niihin verrattavissa olevasta hartaus toiminnasta saa jokaisesta 1 pisteen. Enintään 6 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	3	5
<p>Luomakunnan sunnuntaita vietetään syksyllä, partiolaisten kirkkopyhä, kylvön siunaus, partiolaisten leirijumalanpalvelukset ja Luurinmutkan leirikeskuksessa leirien aikana ulkona pidettävät leirijumalanpalvelukset.</p> <p>Retriittejä järjestetään, sillä meillä on kaksi koulutuksen käynnyttä työntekijää.</p>			

<p><u>4.6 Luontopolut ja hiljaisuudelle rauhoitetut paikat</u></p> <p>Seurakunta käyttää luontopolkuja ja hiljaisuuden paikkoja ympäristökasvatuksessaan. Luontopolkujen käyttämisestä saa 2–5 pistettä. Hiljaisuuden paikkojen käyttämisestä saa 1–2 pistettä. Enintään 7 pistettä.</p> <p>Tässä luvussa mainittujen kohteiden rakentamisesta ja perustamisesta saa pisteitä kohdassa <u>9.11 Ekosysteemipalvelujen hyödyntäminen</u>.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	4
<p>Varhaiskasvatuksessa luontorasteja toteutetaan kerhokauden ulkopuolella (kesäkuussa tai elokuussa).</p> <p>Nuorisotyössä toteutetaan leireillä ja retkillä säännöllisesti luontopolkuja.</p> <p>Hiljentymispaikkoja on hautausmaillamme penkkien muodossa sekä muistolehtoalue Kokkokankaan hautausmaalla.</p>			
<p><u>4.7 Verkostoyhteistyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen</u></p> <p>Seurakunta osallistuu ympäristötapahtumiin tai -kampanjoihin toisten kirkkojen, uskontokuntien, ympäristöjärjestöjen tai muiden toimijoiden kanssa. 1–5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Partiotoiminnassa on Kempeleen seurakunta taustayhteisönä antamalla käyttöön toimitiloja ja osan työntekijänsä työpanoksesta. Partiossa ovat ympäristöteemat esillä ohjelmissa ja leireillä, esim. metsätaito- ja kierrätysmerkit.</p>			
<p><u>4.8 Leirit, retket ja muut tapahtumat</u></p> <p>Seurakunta järjestää erilaisia retkiä, leirejä, kerhoja ja tapahtumia.</p> <p>Ympäristöaiheiset kerhot, tapahtumat ja teemapäivät (kierrätyspäivä, ympäristönsuojeluilta, kompostivinkkien jakoilta, näyttely tai vastaava ympäristötapahtuma; jokamiehen oikeuksiin tutustuminen kasvun kaaren eri vaiheissa): 1–2 pistettä/tapahtuma, enintään 10 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p>Tällä hetkellä sisältyy muun toiminnan sisälle.</p> <p>Partiotoiminnalla on ympäristöaiheista toimintaa.</p>			
<p><u>4.9 Rippikoulu ja isostoiminta</u></p> <p>Seurakunta toteuttaa rippikoulu- ja isostoimintaa Vihreät ripoirit -toimintamallin mukaisesti. 1–10 pistettä sen mukaan, kuinka suuri osa seurakunnan rippikoulu- ja isostoiminnasta toteutetaan Vihreät ripoirit -toimintamallin mukaisesti.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2

Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.			
<p>Ulkona leikitään ja pelataan sekä tutkitaan luontoa ja pidetään hartauksia luonnossa ja luonnosta. Luonto on osa ohjelmaa. Luonto ja luomakunta ovat punaisena lankana rippikoulujen hartauksissa ja jumalanpalveluksissa. Luonnossa hiljennytään ja pyritään kokemaan pyhyys.</p>			
<p>4.10 Liikkuva seurakunta</p> <p>Liikkuvan seurakunnan toimintaan on liitetty ympäristönäkökulma.</p> <p>Pisteet: 1–2 pistettä sen mukaan, kuinka paljon liikkuvan seurakunnan toimintaan on liitetty ympäristönäkökulmaa, ja onko seurakunnassa oma liikunta-agentti.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Kävelytempaus, johon seurakuntalaiset voivat osallistua yhdessä työntekijän kanssa.</p> <p>Hautausmaan siivoustalkoot toukokuussa.</p> <p>Diakoniatyössä kohdataan asiakkaita mahdollisuuksien mukaan ulkona, esim. kävellen ja keskustellen.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Siivoustalkoot pisteytetty kohdassa 8.15.</p>			
<p>4.11 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita ympäristökasvatukseen liittyviä toimenpiteitä seurakunta on tehnyt? Uudet ideat ovat tervetulleita.</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Työntekijät rakensivat kasvatustalvat, joihin kyvettiin siemeniä ja istutettiin taimia. Kesän aikana huolehdittiin kastelu ja loppukesästä siistittiin. Satoa sai käyttää. Tätä toimintaa aiotaan laajentaa koskemaan myös seurakuntalaisia, jotka pääsevät tekemään.</p>			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		18	23

Tavoitteet ja suunnitelmat: Ympäristökasvatus (luku 4)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Ympäristökysymykset koskettavat kaikkea seurakunnan toimintaa. Kuuntelemme ja osallistamme seurakuntalaisia yhteiseen ympäristötyöhön.

Kempeleen seurakunnan strategia vuoteen 2026 on 'Lähellä sinua', joka avaa kaikille (myös seurakuntalaisille) mahdollisuuden osallistua luomakunnasta huolehtimiseen niin sanoin kuin teoin.

Yksi strategian painopistealue on 'Pidämme huolta luomakunnasta'. Siinä painotetaan tavoitteellisuutta ja että Jumala on läsnä koko luomakunnassaan ja siksi luonto ei ole vain suojelun kohde vaan myös paikka, jossa tapahtuu pyhän kohtaaminen.

Ympäristökasvatus on läsnä kaikessa mitä seurakunnassa tehdään. Se käsittää koko ihmisen kasvun kaaren ja sen keskeinen menetelmä on tekemällä oppiminen.

Työalojen TTS 2022-2024

Varhaiskasvatus on päättänyt osallistua Miljoona roskapussia -kampanjaan (huhtikuussa 2023).

Ympäristötyöryhmä haastaa muutkin työalat samaan kampanjaan mukaan.

Minimikriteerit: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<p>5.1 Jätelaki</p> <p>Seurakunnan työntekijät on perehdytetty jätelakiin järjestämällä aiheesta koulutusta. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten perehdytys on hoidettu tai aiotaan hoitaa.</p>	Liitettä ei vaadita	14.12.2022	☒
Opastamme työntekijöitä kierrätysasioissa. Uusille työntekijöille ympäristövastaava pitää perehdytyksen ympäristödiplomiasioista.			
<p>5.2 Kunnalliset jätehuoltomääräykset</p> <p>Jätehuollosta vastaavat työntekijät on perehdytetty paikallisiin jätehuoltoon ja jätteenkäsittelytiloihin koskeviin määräyksiin niiden muuttuessa. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten perehdytys on hoidettu tai aiotaan hoitaa.</p>	Liitettä ei vaadita	jatkuva seuranta	☒
Käsitlemme muuttuvat asiat tiimin sisällä ja informoimme työntekijöille sekä seurakuntalaisille.			
<p>5.3 Jätehuoltokartoitus ja -suunnitelma</p> <p>Jätehuollon nykytila on selvitetty jätehuoltokartoituksen avulla ja seurakunta on laatinut jätehuoltosuunnitelman. Katso esimerkki jätehuoltokartoituksen sisällöstä. Minimikriteeri.</p>	Jätehuolto- suunnitelma	15.12.2020	☒
<p>5.4 Vaaralliset jätteet</p> <p>Seurakunta on nimennyt ja kouluttanut vaarallisista jätteistä vastaava(t) henkilö(t). Kirjoita alle näiden henkilöiden nimet.</p> <p>Käyttöön on valittu vähiten vaaraa aiheuttavat kemikaalit.</p> <p>Käyttöturvallisuustiedotteet ja vahingontorjuntavälineistö ovat helposti saatavilla.</p> <p>Vaarallisten kemikaalien asianmukaisesta varastoinnista ja jatkokäsittelystä kirjanpitoineen on huolehdittu.</p> <p>Minimikriteeri.</p>	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
Jätehuoltosuunnitelma päivitetty 15.12.2020 viimeksi. Vaaralliset jätteet hävitetään asian mukaisella tavalla.(Kempeleen jätekuljetus). Mika Ollikainen ja Markku Parttmaa vastaa vaarallisista jätteiden käsittelystä.			

Pisteet: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p><u>5.5 Jätehuoltovastaava ja -koulutus</u></p> <p>Seurakunta on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimennyt ja kouluttanut jätehuoltovastaavan • järjestänyt työntekijöille jätehuoltokoulutusta • viestinyt jätehuoltotoimenpiteistä • velvoittanut ulkopuoliset toimijat noudattamaan seurakunnan jätehuolto-ohjeita <p>1–2 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Seurakunta on nimennyt jätehuoltovastaavaksi Mika Ollikaisen. Jätehuollosta informoimme joka vuosi työntekijäkokouksessa. Edellä mainitut asiat ovat osa meidän seurakunnan arkipäivää. Kerromme ulkopuolisille yhteistyökumppaneille seurakunnan ympäristödiplomista jotta he ottavat ympäristöasiat huomioon toimissaan.</p>			
<p><u>5.6 Kiertotalous</u></p> <p>Mitä kiertotalouteen liittyviä toimenpiteitä seurakunnassa tehdään tai on tehty? <u>Katso mahdollisia toimenpiteitä käsikirjasta.</u> 1 piste/jätejake tai toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Toimistokalusteet ovat vuokra-/ leasingtuotteita. Pyrimme korjaamaan kaiken mikä on mahdollista ennen uuden ostamista</p> <p>Käytämme seurakunnassa ostopalveluita välttääksemme koneiden/laitteiden ostamista omaksi. Käytämme seurakunnan eri toiminnoissa Esim. keittiöltä tulevia kananmunakennoja, kahvipaketteja ja ym:muuta askarteluihin ja käsitöihin.</p>			
<p><u>5.7 Lajittelun mahdollistaminen</u></p> <p>Mitä toimenpiteitä seurakunnassa on tehty lajittelun mahdollistamiseksi? 1 piste/toimenpide, enintään 2 pistettä.</p> <p><u>Katso myös osio Viestintä.</u></p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p>Työntekijöitä koulutetaan ja opastetaan tehostamaan kierrätystä. Käytetään selvästi merkittyjä kierrätysastioita keräyspisteillä . Pyritään Käyttämään kestäviä ja kierrätettäviä tuotteita.</p>			

<p>5.8 Jätteiden määrän vähentäminen ja kierrätys</p> <p>Jätteiden määrää seurataan ja pyritään vähentämään. Lajitellaan ja kierrätetään jätejakeita, joita ei jätehuoltomääräysten perusteella ole velvollisuus kerätä kiinteistöllä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jättemäärän jatkuva seuranta 2 pistettä. • Jättemäärän vähentäminen 1–3 pistettä. • 1 piste/vapaaehtoisesti kerättävä jätejakee, enintään 3 pistettä. <p>Yhteensä enintään 8 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	1	
<p>Työntekijöitä koulutetaan ja opastetaan tehostamaan kierrätystä. Käytetään selvästi merkittyjä kierrätysastioita keräyspisteillä . Pyritään Käyttämään kestäviä ja kierrätettäviä tuotteita.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Koulutus pisteytetty kohdassa 5.5. Astioiden merkintä pisteytetty kohdassa 5.7.</p>				
<p>5.9 Kompostointi</p> <p>Kiinteistöllä syntyvän biojätteen tai käymäläjätteen omatoiminen kompostointi asianmukaisine ohjeineen. 1 piste/kompostori tai kompostoiva käymälä, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	0	
<p>Seurakunta ei kompostoi itse mitään - kaikki maatuva jäte kerätään talteen, jätehuolto vastaa loppusijoituksesta.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO: Seurakunnassa ei kompostoida omatoimisesti.</p>				
<p>5.10 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita jätehuoltoon ja kiertotalouteen liittyviä ympäristötoimenpiteitä on tehty?</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p> <p>Viestintä 1–5 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 10 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	3	4	
<p>Olemme yhteistyössä jätehuollon kanssa käyneet ajoreitit ja tyhjennyskerrat.Tällä toimenpiteellä pyrimme vähentämään turhia käyntejä.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Jäteastioiden jätelukulaitteet. Biohajoavat kertakäyttöt tuotteet (siirretty kohdasta 6.5).</p>				
			<p>Seurakunnan pisteet yht.</p>	<p>Auditoijan pisteet yht.</p>
			15	13

Tavoitteet ja suunnitelmat: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Serakunta on kilpailuttanut ja tehnyt uuden jätehuoltosopimuksen. Kilpailun voittaneella tarjoajalla on jätteenlukulaitteita jäteastioihin. Kyseisiä laitteita käytettäessä jäteasiat käydään tyhjentämässä vain niiden täytyessä. Oletuksena on, että seurakunta voi vuoden aikana saada jätemaksuista tiputusta nykyiseen verrattuna. Tämä sama tarjoaja käyttää myös autoissaan biokaasua, mikä tukee myös ympäristöasiaa.

Minimikriteerit: Ruoka ja keittiöt (luku 6)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<p><u>6.1 Ruokahävikin pienentäminen</u></p> <p>Seurakunta tekee toimenpiteitä ruokahävikin pienentämiseksi. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
<p>Ruokahävikkiä vältetään järkevällä tilaamisella. Pyritään kysymään etukäteen ilmoittautumiset ruokailuihin. Ylimääräisiä ruokia mitä jää pyritään toimittamaan myös diakonian asiakkaille terveydelliset asiat huomioon ottaen.</p>			
<p><u>6.2 Kertakäyttöastioista luopuminen</u></p> <p>Seurakunta ei käytä kertakäyttötuotteita kuin poikkeustapauksissa. Minimikriteeri.</p>	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
<p><u>6.3 Reilun kaupan tee ja kahvi</u></p> <p>Seurakunnan tarjoamasta kahvista ja teestä osa on pysyvästi Reilun kaupan tuotteita. Minimikriteeri.</p>	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
<p><u>6.4 Kasvisruoka</u></p> <p>Etukäteen pyydettyä saa kasvisruokaa, myös vegaaniannos etukäteen pyydettyä. Minimikriteeri.</p>	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒

Pisteet: Ruoka ja keittiöt (luku 6)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>6.5 Reilun kaupan seurakunta ja tuotteet</p> <p>Seurakunta osallistuu Reilun kaupan viikkoon, ja Reilun kaupan tuotteiden käytöstä kerrotaan tarjoilun yhteydessä. 1 piste/tempaus/tapahtuma, enintään 3 pistettä.</p> <p>Seurakunta/seurakuntayhtymä on reilun kaupan seurakunta. <u>Katso käsikirjasta reilun kaupan seurakunnan kriteerit.</u> 3 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 6 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	3	1
<p>Seurakunta käyttää jatkuvasti tarjoiluissaan Reilun kaupan kahvia ja teetä.</p> <p>Seurakunta käyttää poikkeustapauksessa biohajoavia kertakäyttöastioita.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Reilun kaupan kahvin ja teen käyttö on osin minimivaatimus. Biohajoavat kertakäyttöastiat pisteytetty kohdassa 5.10.</p>			
<p>6.6 Lähiruoka</p> <p>Listataan seurakunnan käyttämät lähituotteet (vähintään 50 % ruokaryhmän tuotteista lähiruokaa). Jos tuoteryhmästä vähintään 50 % hankitaan läheltä, siitä saa 1 pisteen. Enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Seurakunnassa käytetään vähintään seitsemää eri alueen lähituottajaa, minkä olemme luvanneet myös seurakunnan toimintasuunitelmassa vuosittain. Ostamme seurakuntana Kasvishovilta yleensä kaikki kasvikset, juurekset, jauhot, kananmunat yms. Kasvishovi hankkii myymänsä tuotteet alueen lähituottajiltaan. Leipomotuotteet ostamme noin 95%:sti Huovisen Leipomon tai Meriläisen Leipomon kautta.</p> <p>Kalatuotteet toimittaa meille Hätälä Oy (Oulu).</p>			
<p>6.7 Kasvisruuan käytön lisääminen</p> <p>Seurakunta tekee toimenpiteitä kasvien ja kasvisruoan osuuden lisäämiseksi ruokailuissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasvisruokavaihtoehto aina tarjolla joukkoruokailuissa, 1 piste. • Kasvispainotteinen kokoustarjoilu aina tarjolla, 1 piste. • Leirillä kolme kasvisateriaa/viikko, 1 piste. • Vegaaniruokavaihtoehto aina tarjolla, 2 pistettä. <p>Enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	4	4

<p>Seurakunnassa järjestettävissä ruokailuissa teemme aina jonkin verran kasviruokaa tarjolle, joka valmistetaan aina vegaanisena.</p> <p>Rippileireillä on kaikille aina yksi kasvisruokapäivä ja muutenkin on päivittäin tarjolla kasvisruokaa. Valmistamme kasvisruoan aina vegaanisena vaihtoehtona.</p>			
<p>6.8 Kauden kasvikset</p> <p>Seurakunta käyttää jatkuvasti monipuolisesti kauden kasviksia ruokailuissaan ja tiedottaa siitä. 2 pistettä.</p> <p><u>Katso myös osio Viestintä.</u></p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p>Käytämme ruokailuissamme kauden kasviksia ja marjoja aina mahdollisuuksien mukaan. Keväällä on parsaa jossain muodossa. Kesällä kotimaisia lähellä tuotettuja kasviksia, perunoita ja marjoja (rippileirillä viereisen tilan mansikoita).</p> <p>Syyspuolella astuu mukaan alueelta saatavat tuoreet juurekset.</p>			
<p>6.9 Luomuruoka</p> <p>Listaa tähän seurakunnan käyttämät luomutuotteet. Jos tuoteryhmästä vähintään 50 % on luomua, siitä saa 1 pisteen. Enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Käytämme leivonnassa mahdollisuuksien mukaan luomujauhoja ja luomukananmunia.</p> <p>Valikoimassa on saatavuudesta riippuen luomuna mm. juureksia, marjoja, hunajaa, kasviksia, lihaa.</p>			
<p>6.10 Vastuullinen kala</p> <p>Seurakunta huomioi hankittavan kalan vastuullisuuden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seurakunta noudattaa WWF:n kalaoppaan suosituksia, 3 pistettä. • Seurakunta ostaa vain MSC- ja ASC-merkittyä kalaa, 1 piste. • Seurakunnan tapahtumissa on kalastus- ja kalankäsittelyopastusta, 1 piste. <p>Yhteensä enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Käytämme Hätälä Oy:n kautta saatavia kaloja. Ostamme heidän kauttaan lohta, jota seurakunnassa käytetään paljon. Hätälä Oy:llä on tähän omat laatuvaatimukset ympäristön osalta. Pyrimme käyttämään mahdollisuuksien mukaan alueemme kalastajien tuotteita (ahven, siika yms.), jolloin hiilijalanjälki olisi pienempi.</p>			

<p>6.11 Keittiöhenkilökunnan ympäristökoulutus</p> <p>Seurakunta lähettää keittiötyöntekijöitään ympäristökoulutuksiin. 1 piste/kurssi/henkilö, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</p>			
<p>6.12 Keittiöiden ympäristöviestintä</p> <p>Seurakunta viestii ruuan ilmastovaikutusten pienentämiseksi tehtävistä toimenpiteistä. <u>Katso käsikirjasta vinkkejä keittiöiden ympäristöviestintään.</u> 1 piste/viestintätapa, enintään 2 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Seurakunnan juhlapalveluiden TTS-suuunnitelmassa kerrotaan kokonaisuudessaan lähi- ja luomuruoan käyttämisestä seurakunnassa.</p>			
<p>6.13 Vastuulliset elintarvike- ja ruokapalveluhankinnat</p> <p>Seurakunta tekee vastuullisia elintarvike- ja ruokapalveluhankintoja. 1 piste/vastuullinen hankinta, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Ostamme alueen lähituottajilta raaka-aineita mahdollisimman paljon. Tällä pyrimme tukemaan niin alueellista elinkeinoä kuin ympäristöäkin (vähemmän hiilikuormitusta).</p>			
<p>6.14 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita toimenpiteitä kohti ilmastoystävällistä ruokahuoltoa seurakunta on tehnyt?</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	2	0
<p>Koetamme kierrättää mahdollisimman paljon ja laitehankinnoissa otamme huomioon ympäristönäkökulman, vaikka osittain ne ovatkin hinnaltaan hiukan kalliimpia. Henkilöstöä koulutamme ja huolehdimme heidän ympäristötietoudestaan.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Laitehankintojen ympäristönäkökulma pisteytetty kohdassa 7.7. Koulutus pisteytetty kohdassa 6.11.</p>			
<p>Seurakunnan pisteet yht.</p>			<p>Auditoijan pisteet yht.</p>

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

21	17
----	----

Tavoitteet ja suunnitelmat: Ruoka ja keittiöt (luku 6)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Jatkossa tulemme seurakunnassa lisäämään mahdollisuuksien mukaan lähialueen tuottajien valikoimaa sekä reilun kaupan tuotteita ja luomutuotteita. Hankinnoissa tulee jatkossa ottaa huomioon entistä paremmin niin luonto kuin energiaan liittyvät asiat. Kasvisruoan lisäämisen osuutta kannatetaan edelleen samaan tapaan opettamalla, mutta ei pakottamalla.

Minimikriteerit: Energia, kiinteistöt ja kiinteistöhoito (luku 7)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<u>7.1 Rakennusrekisteri Basis ja energiankulutuksen seuranta</u> Seurakunta on vienyt kaikkia rakennuksia koskevat perustiedot rakennusrekisteriin. Seurakunta seuraa säännöllisesti energiankulutusta. Minimikriteeri.	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
<u>7.2 Kiinteistöstrategia</u> Kiinteistöstrategia on laadittu/päivitetty. Sen hyväksymisestä päättää kirkkoneuvosto. Minimikriteeri.	Kiinteistöstrategia	18.4.2023	☒
<u>7.3 Energiavastaava</u> Seurakunnan kiinteistöistä vastaavista henkilöistä yksi on nimetty energiavastaavaksi. Kirjoita energiavastaavan nimi alle. Minimikriteeri.	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒
Seurakunnassa on käytössä Haahtela-kiinteistöohjelma. Seurakuntamestari Mika Ollikainen pitää kulutusseurantaa. Kiinteistöstrategia on seurakunnassa työn alla. Valmisteilla edelleen (tilanne 04/2023).			

Pisteet: Energia, kiinteistöt ja kiinteistöhoito (luku 7)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet								
<p>7.4 Tilojen käyttö</p> <p>Seurakunta nostaa tilojen käyttöastetta eri tavoin.</p> <p>Tilan käyttöasteen nosto 2-5 pistettä vaikuttavuuden mukaan.</p> <p>Tilasta luopuminen myymällä, vuokraamalla tai luopumalla vuokratilasta: 1 piste tilaa kohden, enintään 5 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 10 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	5	5								
<p>Annamme sekä vuokraamme tilojamme ulkopuoliseen käyttöön. Tällä tehostamme tilojemme käyttöastetta.</p>											
<p>7.5 Uusiutuva energia</p> <p>Seurakunta hankkii uusiutuvilla lähteillä tuotettua energiaa. Uusiutuvan energian osuus käytetystä sähköstä ja lämmöstä on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20-40 % - 2 pistettä • 41-60 % - 3 pistettä • 61-80 % - 4 pistettä • 81-100 % - 5 pistettä <p>Seurakunta myy uusiutuvilla energialähteillä tuotettua ylijäämäenergiaa muille käyttäjille. 1-2 pistettä.</p> <p>Seurakunta ostaa ympäristömerkittyä energiaa 1-3 pistettä.</p> <p>Seurakunta on vaihtanut öljylämmitysjärjestelmän uusiutuviin energialähteisiin. 1-3 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 13 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	5	4								
<p>Kempeleen seurakunnan käyttämä sähkö tuotetaan seuraavasti.</p> <p>Fossiiliset energialähteet ja turve: 41,47 %</p> <p>Uusiutuvat energialähteet: 9,95 %</p> <p>Ydinvoima: 48,58 %</p> <p>Seurakunnalle tuleva kaukolämpö tuotetaan seuraavasti</p> <table> <tr> <td>Turve</td> <td>29.8 %</td> </tr> <tr> <td>Öljyt</td> <td>1.5 %</td> </tr> <tr> <td>Puu</td> <td>59.4 %</td> </tr> <tr> <td>Jättepolttoaineet</td> <td>9.2 %</td> </tr> </table> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Uusiutuva energia yhteensä 69,35 % >4 pistettä</p>				Turve	29.8 %	Öljyt	1.5 %	Puu	59.4 %	Jättepolttoaineet	9.2 %
Turve	29.8 %										
Öljyt	1.5 %										
Puu	59.4 %										
Jättepolttoaineet	9.2 %										

<p>7.6 Kiinteistönhuoltojärjestelmä</p> <p>Seurakunnalla on kiinteistönhuollon ohjausjärjestelmä, johon kirjataan kaikki huolto- ja ylläpitävät toimenpiteet. Toimivasta kiinteistönhuoltojärjestelmästä saa 5 pistettä.</p> <p>Kerro järjestelmästä lyhyesti.</p>	Liitettä ei vaadita	5	5
<p>Haahtela-järjestelmä käytössä.</p>			
<p>7.7 Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuus</p> <p>Seurakunta on selvittänyt rakennustensa energiankulutuksen ja parantanut energiatehokkuutta.</p> <p>Luodaan valaistukselle, vedelle, lämmitykselle ja kiinteistön sähkönkulutukselle seurantajärjestelmä, 2-5 pistettä.</p> <p>Energiakatselmus tai sitä vastaava toimenpide, 2-10 pistettä.</p> <p>Muut toimet, enintään 10 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 25 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p> <p>Hiilineutraaliuteen tähtävistä toimista saa pisteitä kohdassa <u>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</u>.</p>	Energiakatselmus ja mahdolliset muut liitteet	6	15
<p>Seurakunnalla on vedenseurantajärjestelmä (Smartvatten) käytössä. Ulkovalaistuksessa ajastamme valojen käyttöä.</p> <p>Tilojemme ilmastoinnit on ohjelmoitu/automatisoitu käytön mukaan. Tällä säästämme energiakustannuksissa.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Kilpailutuksissa ja yhteistyökumppaneiden osalta veloitetaan energiatehokkuuteen ja ympäristöystävällisyyteen, keittiön laitehankinnat ympäristönäkökulmalla, leirikeskuksen energiansäästötoimet, huonelämpötilan lasku ja ilmastointilaitteiden käyntiaikojen rajoittaminen.</p>			
<p>7.8. Kiertotalous uudis- ja korjausrakentamisessa</p> <p>Seurakunta hyödyntää kiertotaloutta rakentamisessaan. 1-2 pistettä/kiertotaloustoimenpide, enintään 6 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Olemme laatineet Rakentamista ja remontointia varten ohjeistuksen, mitä asioita tulisi ympäristönäkökulmasta ottaa huomioon.</p>			

<p>7.9 Kiinteistöjen puhtaanapito</p> <p>Seurakunta huomioi ekologisuuden kiinteistönhuolto- ja puhtaanapitotoimenpiteissä. <u>Lue vinkkejä ympäristömyönteiseen puhtaanapitoon ja kiinteistönhoitoon.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 6 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	6
<p>Seurakunta käyttää puhtaanapidossa ulkopuolista toimijaa. Puhtaanapidon toimija käyttää tiloissamme ympäristömerkittyjä tuotteita. Katso liite.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Seurakunnan kiinteistöjen puhtaanapidon ekologisuudessa ei ole parannettavaa. Seurakunta myös seuraa alan kehitystä.</p>			
<p>7.10 Rakennusalan, kiinteistönhoidon ja puhtaanapidon koulutus</p> <p>Työntekijöille järjestetään rakentamiseen, kiinteistönhoitoon ja puhtaanapitoon liittyvää koulutusta. 1 piste/koulutus, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	Täytä tähän pisteet.	2
<p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: kiinteistöhoidon ja rakennusalan koulutus.</p>			
<p>7.11 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita kiinteistöihin liittyviä ympäristötoimenpiteitä seurakunnassa on tehty?</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p> <p>Viestintä 1–5 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 10 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p>Järjestämme vuosittain siivoustalkoot kiinteistöissämme. Viestimme toiminnasta lehdessä ja nettisivuillamme.</p>			

Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
29	42

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

Tavoitteet ja suunnitelmat: Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito (luku 7)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Seurakunta käyttää kiinteistöjen lämmitykseen kaukolämpöä tai sähköä. Energialähteet Kaukolämmön tuottamiseen alla olevassa taulukossa. (lähde: Oulun Seudun Sähkö)

Energialähteet	
Turve	29,8 %
Öljyt	1,5 %
Kivihili	0,0 %
Puu	59,4 %
Muut biopolttoaineet	0,0 %
Muut (mäntypikiöljy)	0,0 %
Jätepolttoaineet	9,2 %

Sähkön jäännösjakauma Kempeleen seurakunnassa on seuraava.

Energiaviraston laskeman jäännösjakauman tulos vuoden 2021 osalta on seuraava:

Fossiiliset energialähteet ja turve: 41,47 %

Uusiutuvat energialähteet: 9,95 %

Ydinvoima: 48,58 %

Jäännösjakauman mukaisen sähköntuotannon keskimääräiset hiilidioksidin ominaispäästöt ovat 234,90 g/kWh ja käytetyn ydinpolttoaineen määrä on 1,39 mg/kWh. (lähde: Energia Suomi/Energiavirasto)

Minimikriteerit: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
8.1 Hautausmaan hoitosuunnitelma Seurakunta on laatinut tai päivittänyt hautausmaidensa hoitosuunnitelman. Hoitosuunnitelmassa otetaan huomioon ylläpidon ympäristönäkökulmat. Minimikriteeri.	Hautausmaiden hoitosuunnitelma	18.4.2023	☒
8.2 Perennahoito Perennahoidon eduista kerrotaan asiakkaille. Asiakkaille tarjotaan perennahoitoa. Perennahoito hinnoitellaan kilpailukykyiseksi. Minimikriteeri.	Liitettä ei vaadita	18.4.2023	☒

Pisteet: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p><u>8.3 Hautausmaiden ja viheralueiden kulttuuriarvojen inventointi</u></p> <p>Hautausmaiden, muistomerkkien ja viheralueiden kulttuurihistoriallinen inventointi on tehty. 1–5 pistettä.</p> <p>Inventointien perusteella kohteita on ennallistettu tai suojeltu. 1–3 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 8 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p>Viheralueiden hoitosuunnitelma on aloitettu vuoden 2022 aikana (RAMS). Toimimme museoviraston kanssa yhteistyössä kirkonmäen alueella. Sankarihautausmaalle on tehty inventointi. Hautausmaiden ja viheralueiden hoidon toteuttaa ulkopuolinen toimija.</p> <p>Perennahoidon selvitystyötä jatketaan.</p>			
<p><u>8.4 Hautausmaiden, piha- ja puistoalueiden luontoarvojen inventointi</u></p> <p>Kasvi- ja eläinlajisto on inventoitu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eläin- ja kasvilajien inventointi 2 pistettä. • Kulttuuri- ja perinnekasvien kasvatusta 1 piste. • Hyönteis- ja perhoskasvien kasvatusta 1 piste. • Vapaaehtoiset suojelukohteet 1 piste. • Säännöllisesti hoidetut linnunpöntöt ja lepakkopöntöt 1 piste. • Hyönteishotellit ja lahopuut 1 piste. <p>Yhteensä enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	2
<p>Hautausmaalla on linnunpönttöjä.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO: hyönteishotellit.</p>			
<p><u>8.5 Kevyemmän hoidon alueet</u></p> <p>Hautausmailla on perustettu kevyemmän hoidon alueita ja niitä ylläpidetään. 1–2 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Hautausmaillamme on luonnontilassa olevia alueita, joita hoidetaan säännöllisesti, mm. ketokukkaa ja metsää.</p>			

<p>8.6 Monivuotiset kasvit</p> <p>Kesäkukat korvataan kotimaisilla perennoilla, pensaille ja puilla. Käytetään luonnonvaraisia kasveja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kotimaiset perennat, pensaat ja puut kesäkukkien sijaan 1 piste. • Luonnonvaraisten kasvien käyttö 1 piste. <p>Yhteensä enintään 2 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Hautausmaillamme on monivuotisia kasveja, puita ja pensaita. Käytämme hoitohaudoilla kanervia ja kesäkukkaa.</p>			
<p>8.7 Vieraslajien torjunta</p> <p>Seurakunta tunnistaa ja paikallistaa vieraslajit ja hävittää ne.</p> <p>Talkoot vieraslajien hävittämiseksi 1 piste/tapahtuma, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p>Poistamme rikkakasveja/vieraslajeja mekaanisesti joka vuosi.</p>			
<p>8.8 Kemikaalihaittojen ehkäisy</p> <p>Seurakunta pidättäytyy ympäristölle haitallisten aineiden käytöstä viherväestöalueillaan. Seurakunta käyttää ympäristöystävällisiä lannoitteita ja menetelmiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Myrkyttömien kasvinsuojeluaineiden ja menetelmien käyttö 1 piste. • Rikkaruohojen kitkeminen ja muu mekaaninen torjunta 1 piste. • Luonnonlannoitteiden käyttö 1 piste. • Hidasvaikutteisten lannoitteiden käyttö 1 piste. • Maa-analyysin mukaan lannoittaminen 1 piste. <p>Enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	4
<p>Ympäristölle ja terveydelle haitallisten torjunta-aineiden käyttö on kielletty hautausmaillamme, koska hautausmaa sijaitsee pohjavesialueella. Käytämme ympäristöhyväksytyjä lannoitteita. Lisäksi pohjavesialueella sijainti merkitsee sitä, että veden pintaa on pitänyt säännöllisesti seurata (Vesilaitos). Tulevan hautausmaan laajennusosan (Kokkokankaalla) rakentamiseksi Geo-Botnia on tehnyt selvityksiä maaperään ja pohjaveteen liittyvissä kysymyksissä.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: vain maa-analyysiä ei tehdä, muuten pisteytettävät käytännöt ok.</p>			

<p>8.9 Vedenkulutuksen pienentäminen</p> <p>Seurakunta on vähentänyt ostetun (vesijohto)veden käyttöä kastelussa. <u>Tutustu erilaisiin keinoihin vähentää talousveden käyttöä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Hautausmaan kastelua ohjataan ajastimella.</p>			
<p>8.10 Koneiden ympäristövaikutukset</p> <p>Seurakunta hankkii vähäpäästöisiä työkoneita. 1–2 pistettä.</p> <p>1 piste/työkone tai toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	2
<p>Seurakunnalla ei ole omia koneita. Olemme ulkoistaneet kaikki konetyöt.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: robottiruohonleikkuri.</p>			
<p>8.11 Vainajan tuhkaamisen ympäristövaikutukset</p> <p>Seurakunta edistää tuhkaukseen liittyviä ekologisia asioita. <u>Katso esimerkkejä tuhkaukseen liittyvistä ympäristöteoista.</u> 1–6 pistettä laajuuden ja vaikuttavuuden mukaan.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Seurakunnalla on muistolehto.</p>			
<p>8.12 Hautaukseen liittyvät ekologiset vaihtoehdot</p> <p>Viestitään hautaukseen liittyvistä ekologisista vaihtoehdoista ja toteutetaan niitä seurakunnan omissa toiminnoissa.</p> <p>1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p>-----</p>			

<p>8.13 Hautojen hoitoon ja vainajien muistamiseen liittyvät ympäristönäkökulmat</p> <p>Tiedotetaan ekologisista vaihtoehdoista ja toteutetaan niitä seurakunnan omissa toiminnoissa. <u>Lue, mitä ympäristönäkökulmia hautojen hoitoon ja vainajien muistamiseen voi liittyä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Hautausmaillamme on muistelupaikat, ja jätteet lajitellaan.</p>			
<p>8.14 Hautakivien uusiokäyttö</p> <p>Seurakunta edistää hautakivien uusiokäyttöä. 1–3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p>-----</p>			
<p>8.15 Hautausmaiden ympäristökasvatuksellisten arvojen hyödyntäminen</p> <p>Seurakunta hyödyntää hautausmaiden ympäristökasvatuksellisia arvoja. Onko seurakunta järjestänyt hautausmailla esimerkiksi talkoita, kiertokävelyjä tai ympäristötapahtumia? 1 piste/toimenpide tai tapahtuma, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	3
<p>Järjestämme vuosittain siivoustalkoot, jossa on ympäristöaiheinen infopiste seurakuntalaisille ja työntekijöille.</p> <p>Järjestämme yhdessä työalojen kanssa koululaisille suunnatun kotikirkkoviikon, jossa kerromme hautausmaiden toimintatapoja.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Siivoustalkoiden ympäristöteemaiset infopisteet ovat esimerkillisiä!</p>			
<p>8.16 Hautausmaahenkilöstön ympäristökoulutus</p> <p>Henkilöstö osallistuu ympäristökoulutuksiin. 1 piste/koulutus/hlö, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0

8.17 Muut toimenpiteet Mitä muita hautausmaita ja viheralueita koskevia ympäristötoimenpiteitä on tehty? Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1-5 pistettä.	Liitettä ei vaadita	2	0
Ketokukkaniitty on tehty. Vieraslajien torjuntaa. AUDITOJAN HUOMIO 18.4.2023: Ketokukkaniitty laskettu pisteisiin kohdassa 8.5 ja vieraslajien torjunta kohdassa 8.7.			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		17	20

Tavoitteet ja suunnitelmat: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Kirkonmäellä toteutetaan kirkonmäkihanke. valaistus uusitaan kirkkojen ja hautausmaan osalta. Jätepiste keskitetään yhteen paikkaan, joten kerrätys helpottu huomattavasti. Uudet valaisimet ovat huomattavasti vähemmän energiaa kuluttavia kuin vanhat.

Minimikriteerit: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<u>9.1 Metsäsuunnitelma</u> Seurakunnalla on voimassa oleva metsäsuunnitelma, ja sen tiedot viedään Basikseen. Minimikriteeri.	Metsäsuunnitelma	Kirjoita päivämäärä	☐
<u>9.2 Metsien sertifiointi</u> Seurakunnan metsät on sertifioitu PEFC- tai FSC-järjestelmän mukaan. Minimikriteeri.	Sertifikaatti	Kirjoita päivämäärä	☐

Pisteet: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p><u>9.3 METSO-ohjelma</u></p> <p>Seurakunnan metsät on kartoitettu ja mahdolliset METSO-kohteet selvitetty.</p> <p>METSO-kartoituksen tekeminen, 2 pistettä.</p> <p>METSO-ohjelmaan liitettävästä kohteesta saa pisteitä alueen laajuuden mukaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0–10 hehtaaria – 2 pistettä • yli 10 hehtaaria – 5 pistettä <p>Yhteensä enintään 7 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	Täytä tähän pisteet.	0
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
<p><u>9.4 Vapaaehtoinen luontokohteiden suojeleminen</u></p> <p>Seurakunta suojelee vapaaehtoisesti luonnonmuistomerkkejä tai luonnonsuojelualueita. 1–10 pistettä laajuuden ja vaikuttavuuden mukaan.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	Täytä tähän pisteet.	0
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
<p><u>9.5 Hakkuiden siirtäminen pois lintujen pesimäkaudelta</u></p> <p>Seurakunta on siirtänyt hakkuut pesimäkauden ulkopuolelle, ja asia on kirjattu metsäsuunnitelmaan. 2 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	Täytä tähän pisteet.	0
<p><u>9.6 Metsien monimuotoisuuden turvaaminen</u></p> <p>Metsän kestävyttä ja monimuotoisuutta lisäävistä toimenpiteistä ja niistä viestimisestä saa 1–2 pistettä/menetelmä, enintään 10 pistettä.</p> <p>Eri-ikäisrakenteinen metsänhoito (jatkuva kasvatusta), 1–10 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	Täytä tähän pisteet.	0

<p>Monimuotoisuustavoitteet metsäsuunnitelmassa, hoitotahto tai WWF:n metsänhoito-opas metsänhoidon perustana, 2 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 20 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>			
<p>Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</p>			
<p>9.7 Lajien suojelutoimenpiteet</p> <p>Lajien monimuotoisuutta vaalivista toimenpiteistä ja niistä viestimisestä 2 pistettä/toimenpide/alue, enintään 6 pistettä. <u>Katso esimerkkejä toimenpiteistä.</u></p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>Täytä tähän pisteet.</p>	<p>0</p>
<p>Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</p>			
<p>9.8 Metsien ja soiden kunnostus ja ennallistaminen</p> <p>Metsien ennallistaminen muun muassa kulotuksen, pienaukkojen ja lahoppuun synnyttämisen avulla.</p> <p>Soiden ominaispiirteitä ja lajistoa voidaan palauttaa tukkimalla suo-ojia ja poistamalla alun perin avoimilta soilta ojituksen jälkeen kasvanut puusto.</p> <p>1–2 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>Täytä tähän pisteet.</p>	<p>0</p>
<p>Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</p>			
<p>9.9 Vesistöt</p> <p>Parannetaan seurakunnan alueella olevien vesistöjen kuntoa. <u>Katso käsikirjasta erilaisia toimia, joiden avulla vesistöjen kunnosta voidaan huolehtia.</u> 1–2 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>Täytä tähän pisteet.</p>	<p>0</p>

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
<p>9.10 Hiilivarastot ja hiilinielut</p> <p>Seurakunta on laskenut alueidensa hiilivarastot ja hiilinielut.</p> <p>Seurakunnan metsien tilan seuraaminen hiilivarastoina ja -nieluinä, 2–5 pistettä.</p> <p>Hiilinielut ja -varastot kasvavat laskennallisesti, 2–10 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 15 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille. Laskelman voi myös laittaa liitteeksi.</p> <p>Hiilineutraaliuteen tähtäävistä toimista saa pisteitä kohdassa <u>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</u>.</p>	<p>Laskelma seurakunnan hiilivarastoista ja hiilinieluista</p>	<p>Täytä tähän pisteet.</p>	<p>0</p>
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
<p>9.11 Ekosysteemipalvelujen hyödyntäminen</p> <p>Seurakunta mahdollistaa viheralueidensa virkistyskäyttöä. <u>Lue käsikirjasta, millä tavoin virkistysarvojen hyödyntämistä voidaan edesauttaa</u>. Tässä osiossa mainituista tai niitä vastaavista muista toimista sekä niistä viestimisestä saa 1–2 pistettä laajuuden ja vaikuttavuuden mukaan. Yhteensä enintään 15 pistettä.</p> <p><u>Ympäristökasvatus-osiossa</u> saa pisteitä ympäristökasvatukseen liittyvistä toimista.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>Täytä tähän pisteet.</p>	<p>0</p>
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
<p>9.12 Viljelymaat</p> <p>Seurakunta edistää hiiltä sitovia toimenpiteitä viljelyssään tai vuokraamallaan pelloilla (sopimus vuokralaisen kanssa). 1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>Täytä tähän pisteet.</p>	<p>0</p>

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

9.13 Metsäkoulutus

Seurakunta huolehtii metsistä vastaavien henkilöiden koulutuksesta. Mitä metsäaiheisia koulutuksia työntekijöille ja/tai luottamushenkilöille on järjestetty?

1 piste/koulutus, enintään 5 pistettä.

Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.

Liitettä ei vaadita

Täytä tähän pisteet.

0

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

9.14 Muut toimenpiteet

Mitä muita kestävään metsänhoitoon tai -käyttöön liittyviä toimenpiteitä seurakunta on tehnyt?

Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1-5 pistettä.

Liitettä ei vaadita

Täytä tähän pisteet.

0

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

**Seura-
kunnan
pisteet yht.**

**Auditoijan
pisteet yht.**

Täytä tähän pisteet.

Auditoija täyttää.

Tavoitteet ja suunnitelmat: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Seurakunnalla ei ole metsää, eikä luontoalueita.

Minimikriteerit: Liikenne (luku 10)

Minimi	Liite	Tavoite- aikataulu	Toteutettu
<p><u>10.1 Matkustussääntö</u></p> <p>Seurakunta on laatinut tai päivittänyt matkustussäännön tai sitä vastaavan ohjeen henkilöstön matkustamiskäytännöistä ympäristövaikutukset huomioiden. Minimikriteeri.</p>	<p>Matkustussääntö tai vastaava ohje</p>	<p>1.6.2022</p>	<p>☒</p>

Pisteet: Liikenne (luku 10)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p><u>10.2 Matkustus- ja kuljetustarpeen vähentäminen</u></p> <p>Seurakunta vaikuttaa toimenpiteillään matkustus- ja kuljetustarpeen pienenemiseen. <u>Katso käsikirjasta esimerkkejä mahdollisista toimenpiteistä.</u> 1 piste/toimenpide tai tapahtuma, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Rippileirikuljetuksissa hyödynnetään samaa linja-autoa yhden ryhmän vientiin ja toisen ryhmän hakuun aina, kun se on mahdollista. Kokouksia pidetään hybridimallisina, eli kaikkien ei tarvitse tulla paikan päälle. Kimppakyytejä hyödynnetään silloin, kun se on mahdollista.</p>			
<p><u>10.3 Kevyen liikenteen lisääminen</u></p> <p>Seurakunta edistää toimillaan kevyen liikenteen käyttöä. <u>Katso käsikirjasta esimerkkejä mahdollisista toimenpiteistä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p>Seurakunnalla on työntekijöiden käyttöön polkupyörä. Pyöriä voi säilyttää katoksessa. Seurakunta on tehnyt aloitteen turvallisemmasta kevyenliikenteen väylästä.</p> <p>AUDITOIJAN HUOMIO 18.4.2023: Työntekijöiden jokakeväinen kilometrikisa. "Valtuusto pyöräilee" -kampanja.</p>			
<p><u>10.4 Julkisen liikenteen hyödyntäminen</u></p> <p>Seurakunta edistää julkisen liikenteen hyödyntämistä. <u>Katso käsikirjasta esimerkkejä mahdollisista toimenpiteistä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p>Seurakunnan toimipaikat ovat julkisen liikenteen reittien varrella.</p>			
<p><u>10.5 Vaihtoehtoiset ajoneuvojen energianlähteet ja vähäpäästöisyys</u></p> <p>Seurakunta järjestää kiinteistöilleen sähköautojen latauspisteitä ja/tai hyödyntää ekologisempia energianlähteitä ajoneuvoissaan. 1 piste/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1

Autojen latauspisteitä on tulossa uuteen pappilaan ja kirkolle remontin yhteydessä			
10.6 Kestävän työmatkaliikkumisen kampanjat Seurakunta osallistuu tempauksella tai tapahtumalla Liikkujan viikkoon, pyöräilyviikkoon ja/tai auton vapaapäivään. Seurakunta järjestää oman tempauksen. 1–2 pistettä/tapahtuma, enintään 2 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	2	2
Seurakunta järjestää oman tapahtuman Viksaa fillarisi ja monet seurakunnan työntekijät osallistuvat pyöräilyn kilometrikisaan			
10.7 Taloudellinen ajotapa Seurakunta järjestää taloudellisen ajotavan koulutusta. 1–2 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	0	0
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
10.8 Muut toimenpiteet Seurakunta tekee muita liikenteeseen liittyviä ympäristötoimenpiteitä. Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä. Viestintä 1–5 pistettä. Yhteensä enintään 10 pistettä.	Liitettä ei vaadita	0	0
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		9	10

Tavoitteet ja suunnitelmat: Liikenne (luku 10)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

10.2 Rippileirikuljetuksissa hyödynnetään samaa linja-autoa yhden ryhmän vientiin ja toisen ryhmän hakuun aina, kun se on mahdollista. Kokouksia pidetään hybridimallisina, eli kaikkien ei tarvitse tulla paikan päälle. Kimppakyytejä hyödynnetään silloin, kun se on mahdollista.

10.3 Seurakunnalla on työntekijöiden käyttöön polkupyörä. Pyöriä voi säilyttää katoksessa. Seurakunta on tehnyt aloitteen turvallisemmasta kevyenliikenteen väylästä.

10.4 Seurakunnan toimipaikat ovat julkisen liikenteen reittien varrella.